

# Nationella etiknätverket

MC/VA 2017-11-16

## Rapport och utvärdering

### 14e Nationella etiknätverkskonferensen den 16 november 2017

Rapporten är sammanställt av Marie Chenik och bygger till stor del på minnesanteckningar skrivna av Viveca Andersson.

Rapporten publiceras på: <https://kiedit.ki.se/lime/etik-i-praktiken>.

Konferensen samlade 43 deltagare från hela landet. Ansvariga för årets konferens var etiknätverkets arbetsutskott med årets medarrangörer, Centre for Healthcare Ethics (CHE), LIME Karolinska Institutet, Prioriteringscentrum Linköpings Universitet, Vårdetiska Rådet Skånevård Kryh, Sahlgrenska universitetssjukhusets Etiskt Forum samt Svensk sjuksköterskeförening Etiska råd.

**Kl. 9.30** inledde **Mikael Sandlund** konferensen. MS är överläkare och professor i Psykiatri vid Umeå universitet, Ordförande i Läkaresällskapets Etikdelegation. Han bjöd auditoriet på en intressant reflektion kring ”*Kommittéer för Vårdetik: kaffereps-etik eller cocktailparty-etik?*”. *Kaffereps-etik* karakteriseras av bristande etisk/teoretisk kompetens som medför bristande kapacitet för etisk analys, känslostyrt agerande, emotionell etik, situationsetik. Man uttrycker sig alltför ”vardagligt” och tar sig an alltför vardagliga problem – missar distinktionen genuina värdekonflikter – psykologiska/kommunikativa problem. Man kan hamna i: ”det var bättre för” (ju förr desto bättre).

Å andra sidan finns ”*cocktailparty-etik*” där man väljer sofistikerad framför klarhet, man avfärdar kliniskt verksamma ”magont” och upplevelser (som sägs ligga på fel nivå, vara ”bara psykologi”, ”bara kommunikationsproblem”). Man förenklar så att verklighetens komplexitet går förlorad. Man är upptagen av extremfallen och det leder till underprioritering av det som är ”vanligt”. Konsten ligger i att balansera *kafferep/cocktail-etik*.

Bilderna från MS presentation finns på <https://kiedit.ki.se/lime/etik-i-praktiken>.

**Kl. 9.50** **Lars Sandman**, professor, Linköpings Universitet och ledamot i Prioriteringscentrum berättade om PC arbete och föreläste om ”*Den Etiska Plattformen: besvarade och obesvarade frågor*”. Bilderna från LS presentation finns på <https://kiedit.ki.se/lime/etik-i-praktiken>.

**Kl. 10.50** presenterade **Niklas Juth** ett prioriteringsfall inom området ”särsläkemedel”. NJ är Associate Professor på Centre for Healthcare Ethics (CHE), LIME Karolinska Institutet. Han är också medlem i etikrådet på Karolinska Universitetssjukhuset.

Etikfallet: *Sjukhusledningen upplever sig ha ett etiskt problem. Läkarna vid sjukhuset har olika åsikter angående vad de ska göra med en patient som lider av en speciell form av malignt melanom. Det finns en sista läkemedelsbehandling att tillgå med en dokumenterad men begränsad livsförlängande effekt på i genomsnitt åtta veckor. Behandlingen kostar dock flera miljoner kronor per räddat år. Ett flertal liknande behandlingar är på gång att godkännas som utprovade av europeiska och amerikanska kontrollmyndigheter.*

*Sjukhusledningen behöver därför fatta ett principiellt beslut att utarbeta en policy angående*

# Nationella etiknätverket

MC/VA 2017-11-16

*patienter med sällsynta sjukdomar som (i någon mån) kan hjälpas med väldigt dyra behandlingar.*

Du hamnar i en expertgrupp som inför dessa beslut har i uppgift att utreda följande etiska frågor:

1. Vad talar för att det är moraliskt rätt att erbjuda patienten behandlingen?
2. Vad talar mot?

**Kl. 11.20** Under en timme satt deltagarna i mindre grupper och gjorde en metodisk analys av etikfallet ovan. Sessionen avslutades med en gemensam diskussion. LS och NJ guidade under övningen och ledde den avslutande diskussionen.

**Kl. 13.15. Catharina Weman Persson** specialistläkare och **Ingrid Maechel** legitimerad sjuksköterska båda från Palliativ vård och ASIH Kristianstad och Vårdetiska Rådet Skånevård Kryh föreläste. Temat var: *Prioriteringar i vardagen inom palliativ vård*. CWP berättade om hur den Palliativa organisationen i Skåne är uppbyggd och redogjorde för vad *specialiserad palliativ vård* innebär. IM berättade om deras försök att möta varje patients individuella behov, och att det kan vara svårt att uppnå då det upplevs som om dokumentation och arbete framför datorn tar allt mer tid i anspråk för vårdpersonalen. IM redovisade ett antal frågor som hon reflekterat över:

- Hur bra är vi på att främja hälsa, livskvalitet och välbefinnande? Ges våra patienter möjlighet att leva tills de dör?
- Hur bra är vi att förbereda våra patienter och deras närstående på den kommande döden? Hur gör man detta på bästa sätt?
- Hur väl tar vi hand om de psykologiska och existentiella delarna?
- Hur förhåller vi oss till det som patienterna själv definierar som livskvalitet och välbefinnande?
- Prioriterar vi att ta reda på detta när tiden inte räcker till?
- Hur mäter vi lycka, trygghet och en känsla?
- Hur mäts och utvärderas kvalitet i ett mänskligt möte?
- Vem bryr sig om att mäta "hur"?
- Vad händer med personal som, av många olika anledningar känner att de inte räcker till?

**Kl. 14.00. Cecilia Lundmark**, ordförande i Sahlgrenska universitetssjukhusets Etiskt Forum delgav intryck från Prioriteringskonferens i Kalmar i oktober. CL uppmanade deltagarna att reflektera kring frågor utifrån våra egna perspektiv – där vi är verksamma i vården. Detta diskuterades i Workshop. Det framkom olika infallsvinklar/reflektioner från deltagarna: bl.a. att det beror på väldigt många olika faktorer om vården kan bli jämlik för alla; t e x kan det spela roll var i landet man bor, individen själv, socioekonomisk tillhörighet osv.

**Inger Torpenberg** från Etiska rådet Svensk sjuksköterskeförening avslutade konferensen med en presentation av en ny broschyr "*Jämlik vård och hälsa*". IT berättade vad SSF vill förmedla. Broschyren finns på: <https://www.swenurse.se/Sa-tycker-vi/publikationer/Etik/jamlik-var-d-och-halsa/>

# Nationella etiknätverket

MC/VA 2017-11-16

## Konferensutvärdering

En e-enkät skickades till konferensdeltagarna från Karolinska Institutet.

**Svarsfrekvens: 73,17 %.**

1. Hur värderar du inledningen av Mikael Sandlund - på en skala från 1 till 5 där 1 är lägsta betyg och 5 är högsta?

Medelvärde: **3,7**

2. Hur värderar du föreläsningen av Lars Sandman *Den etiska plattformen: besvarade och obesvarade frågor?*

Medelvärde: **4,4**

3. Hur värderar du presentationen av Niklas Juth av ett prioriteringsfall inom området "särsläkemedel"?

Medelvärde: **4,1**

4. Hur värderar du grupparbetet och den avslutande gemensamma diskussionen med Lars Sandman och Niklas Juth?

Medelvärde: **3,8**

5. Hur värderar du föreläsningen Prioriteringar i vardagen inom palliativ vård med Ingrid Maechel och Catharina Weman?

Medelvärde: **3,4**

6. Hur värderar du workshopen, under ledning av Cecilia Lundmark?

Medelvärde: **2,8**

7. Hur värderar du Inger Torpenbergs presentation av Svensk sjuksköterskeförenings nya skriften om *Jämlig vård och hälsa?*

Medelvärde: **3,1**

8. Hur nöjd känner du dig med det praktiska arrangemanget under konferensen?

Medelvärde: **4,3**

9. Tycker du att etiknätverkskonferensen infriade dina förväntningar?

Medelvärde: **4,0**

### Deltagarnas kommentarer/förslag:

- Eftermiddagens innehåll överensstämde inte med programmet. Det blev ett helt annat innehåll som dessutom tyvärr var väldigt ostrukturerat. I övrigt en bra konferens.
- Det borde läggas in mer "mingeltid", det är många som kommer som man träffar sällan.
- Var ej med på workshop, men tyckte inledningen var minst sagt förvirrad- därav att jag ej betygsatt
- Tack för en fin dag med intressanta möten och trevliga människor!